

ZIEMASSVĒTKU APCERĒJUMS: LOGOSA MISTĒRIJA

Iepriekšējos apcerējumos par Mihaela mistēriju izskanēja arī dažas atziņas par Golgātas mistēriju. Tas ir izskaidrojams ar faktu, ka Mihaels ir vara, kas cilvēkam labvēlīgā veidā pavada viņu pie Kristus.

Bet Mihaela misijas īpatnība ir tāda, ka tā ritmiski atkārtojas cilvēces kosmiskās tapšanas procesā. Zemes cilvēce atkārtoti piedzīvoja viņa labvēlīgo iedarbību pirms Golgātas mistērijas. Toreiz Mihaela misija bija saistīta ar visu, ko vēl ārpus Zemes mītošā Kristus spēks varēja atklāt, lai impulsētu Zemes un cilvēces attīstību. Pēc Golgātas mistērijas Mihaela misija ir kalpot tam, kam caur Kristu jānotiek Zemes cilvēces labā. Tā izpaužas atkārtojoties - pārveidotā un progresējošā veidā, bet tieši atkārtojoties.

Turpretī Golgātas mistērija ir visaptverošs kosmisks notikums, kas notiek tikai **vienu** reizi visas cilvēces kosmiskās attīstības gaitā.

Tikai tad, ja cilvēce ir progresējusi līdz prāta vai iedabas dvēseles atraisīšanai, pilnā mērā ļauj sevi manīt jau sākotnēji cilvēcē iedēstītā un arvien progresējošā tendence atbrīvot cilvēci no dievišķi garīgo spēku ietekmes.

Un tai pašā mērā, kā cilvēka dvēsele zaudē iespēju pārdzīvot sevi saistībā ar dievišķi garīgām būtņēm, tai apkārt rodas tas, ko mēs šodien saucam par „dabu”.

Cilvēks vairs neredz dievišķi garīgajā kosmosā neko atbilstošu viņa paša būtnei; tas, ko viņš redz, ir dievišķi garīgo spēku darbības sekas Zemes pasaulē. Sākumā viņš to vēl neredz tik abstraktā formā kā šodien, t.i., kā jutekliski fiziskas būtnes un norises, kuras tiek apkopotas un izpaustas ar abstraktām idejām, sauktām par „dabas likumiem”. Sākumā šis dievišķi garīgais būtiskums ir viņam tas, kas dzīvo un elpo visā, ko viņš uztver kā dzīvnieku rašanos un izzušanu, kā augu pasaulē notiekošo augšanu un dīgšanu, ko viņš ievēro darbojamies strautos un upēs, vējā un mākoņu veidojumos. Visas šīs būtnes un visus šos procesus viņam apkārt viņš uztver kā „dabas” pamatā esošu dievišķu būtņu žestus, darbus un valodu.

Kā kādreiz cilvēki saskatīja zvaigžņu stāvokļos un kustībās dievišķo būtņu darbus un žestus, kā lasīja tajos viņu paustos vārdus, tā tagad „dabas fakti” kļuviši par Zemes dievietes izpausmi, jo cilvēki uztvēra dabu kā sieviešu dzimtas būtni.

Šādu priekšstatu atliekas kā prāta vai iedabas dvēseles imaginatīvais saturs darbojās līdz pat vēlajiem Viduslaikiem.

Kad zinošie gribēja paskaidrot „dabas notikumus”, viņi runāja par „dievietes” darbiem. Tikai līdz ar pakāpenisku apziņas dvēseles pamošanos šī dzīvā, iekšēji apdvēseļotā dabas uztvere kļuva cilvēcei nesaprotama.

Veids, kādā prāta vai iedabas dvēseles laikmetā cilvēki raudzījās šajā virzienā, atgādina mītu par Persefoni, ar mistēriju tā pamatā.

Pazemes valstības dievs (Aīds) piespiež Dēmetras meitu Persefoni sekot viņam tā valstībā. Tas beidzas ar to, ka viņa vienu pusi gada pavada pazemes valstībā, bet otru - virszemē.

Šis mīts savā varenībā pauž to, kā reiz sensenā pagātnē ar sapņaini gaišredzīgās apziņas starpniecību cilvēki redzēja un saprata visu, kas saistīts ar Zemes tapšanas procesiem.

Pirmatnējos laikos viss, kas pasaulē notika, izrietēja no Zemes apkārtnes. Pati Zeme vēl atradās tapšanas stadijā. Kosmiskās attīstības gaitā viņa veidoja savu būtni no tā, kas notika viņas apkārtnē. Citiem vārdiem, viņas būtni veidoja dievišķi garīgas kosmiskās būtnes. Kad Zeme bija attīstījies tiktāl, ka varēja kļūt par patstāvīgu pasaules ķermeni, tad dievišķais gars nolaidās uz tās no vispārējā kosmosa un kļuva par Zemes dievību. Šo kosmisko faktu vēroja un atpazīna senā sapņaini gaišredzīgā cilvēce; no šīs atziņas ir saglabājies mīts par Persefoni, bet saglabājās arī tas, kā cilvēki līdz pat vēlajiem Viduslaikiem mēģināja iepazīt un izprast „dabu”. Tad vēl nemeklēja maņu iespaidus, to, kas parādās Zemes virspusē, kā to darīja vēlāk; toreiz meklēja spēkus, kas, nākot no Zemes dzīlēm, darbojas tās virspusē. Un šos „dzīļu spēkus”

jeb „pazemes valstības” spēkus redzēja mijiedarbojamies ar zvaigznēm un elementiem jeb stihijām Zemes apkārtnē. Te aug augi savās daudzveidīgajās formās, tie atklājas savā raibi krāsainajā ietērpā. Tajos darbojas Saules, Mēness un zvaigžņu spēki kopā ar spēkiem no Zemes dzīlēm. Augiem pamatu veido minerāli, kuru būtība ir tāda, ka, faktiski būdami kosmiskas būtnes, tie ir jau kļuvuši pavisam zemišķi. Akmenājs iznāk augšā no „pazemes valstības” vienīgi pateicoties debesu spēkiem, kas kļuvuši zemišķi. Savukārt dzīvnieku pasaule nav uzņēmusi spēkus no „Zemes dzīlēm”. Tā rodas tikai pateicoties kosmiskajiem spēkiem, kas iedarbojas uz viņiem no Zemes apkārtnes. Par savu tapšanu, augšanu, dīgšanu un spēju uzņemt barības vielas tai jāpateicas Saules spēkiem. Dzīvnieki var vairoties uz Zemi plūstošo Mēness spēku ietekmē. Viņi parādās daudzās formās un sugās tādēļ, ka zvaigžņu spēki daudzējādā veidā iedarbojas no visuma uz dzīvnieku dzīvi, veidojot viņu formas. Bet dzīvniekus visums tikai nostādījis uz Zemes. Viņi piedalās Zemes dzīvē tikai ar savu trulās apziņas dzīvi; pēc savas izcelsmes, augšanas veida, visām izpausmēm, lai uztvertu un kustētos, viņi nebūt nav zemišķas būtnes.

Kādreiz šī vērienīgā ideja par Zemes tapšanu dzīvoja cilvēcē. Tas, kas no šīs gudrības ir sasniedzis Viduslaikus, ļauj sevi atpazīt tikai ļoti nelielā mērā. Lai tiktu pie šīm zināšanām, ar gaišredzīgu skatu jāraugās atpakaļ ļoti senos laikos. Saprast, kas notika to laiku cilvēku dvēselēs, arī pēc pastāvošajiem faktiskajiem dokumentiem var tikai **tas**, kurš var to izprast garam atbilstošā veidā.

Kas attiecas uz cilvēku, tad viņš nespēj būt tik tālu no Zemes kā dzīvnieks. Izsakot šo domu, mēs pieskaramies gan cilvēciskuma, gan dzīvnieciskuma mistērijai. Šīs mistērijas atspoguļojas seno tautu dzīvnieku kultos, pirmām kārtām ēģiptiešu. Senatnē dzīvniekos redzēja būtnes, kas ir Zemes viesi, kuros var redzēt Zemei tuvākās garīgās pasaules būtnes un to darbus. Un attēlojot cilvēcisko veidolu, sajauktu ar dzīvniecisko, cilvēki rādīja tās elementārās starpbūtnes, kuras pasaules tapšanas procesā gan atrodas ceļā uz cilvēciskumu, taču neienāk Zemes pasaulē, lai nekļūtu par cilvēkiem. Šādas elementārās starpbūtnes pastāv [astrālajā pasaulē]. Attēlojot tās, ēģiptieši rādīja tikai to, ko redzēja. Bet šādām būtnēm nepiemīt pilnīga cilvēka pašapziņa. Lai to sasniegtu, cilvēkam bija jāienāk Zemes pasaulē tik pilnīgā veidolā, lai uzņemtu savā būtnē kaut ko no pašas Zemes būtnes.

Viņš atradās situācijā, kad šajā Zemes pasaulē viņam blakus un apkārt dzīvoja ar viņu saistīto dievišķi garīgo būtņu veikums, bet **tieši veikums jeb radība**, tikai viņu darbības rezultāts. Un, **tā kā** tas ir tikai no dzīvā pirmsākuma atdalītais **veikums**, [nevis pašas dievišķi garīgās būtnes], tajā var ienākt luciferiskās un arimaniskās būtnes. Rezultātā radās nepieciešamība Lucifera un Arimana pārņemto radību padarīt par vietu, kurā cilvēks izdzīvo vienu daļu savas dzīves un veic vienu daļu savu darbu, proti, zemišķos. Tas ir iespējams cilvēkam pārāk neatraujoties no sava dievišķi garīgā avota tik ilgi, kamēr viņš nav progresējis līdz prāta vai iedabas dvēselei. Tad cilvēkā notiek viņa fiziskās, ēteriskās un astrālās miesas korupcija. Senākā zinātne pazīst šo korupciju kā tādu, kas dzīvo cilvēka būtnē. Tai ir zināms, ka tas ir nepieciešams, lai cilvēka apziņa varētu attīstīties uz priekšu līdz pašapziņai. Skolās, kuras šīs zinātnes kopšanai bija iekārtojies Aleksandrs Lielais, dzīvoja aristotelisms, kas, ja to pareizi saprot, nes sevī šo korupciju kā savas zinātnes par dvēseli noteicošo elementu. Vēlāk šādas idejas vairs netika saprastas pēc to iekšējās būtības.

Laikos, kad cilvēkam vēl nepiemita prāta vai iedabas dvēsele, viņš bija tā saausts ar savas dievišķi garīgās izcelsmes avotu, ka šie spēki no savas kosmiskās mītnes varēja noturēt līdzsvarā luciferiskās un arimaniskās varas, kas cilvēkam uzmācās uz Zemes. No cilvēka puses daudz tika darīts šī līdzsvara sasniegšanai. Kultiskos mistēriju rituālos tika inscenēta dievišķi garīgās būtnes **tēla** iegremdēšana Lucifera un Arimana pārņemtajā [Zemes] valstībā, un tad tas atkal tika ar triumfu izcelts no tās ārā. Te var redzēt, ka laikos pirms Golgātas mistērijas tautu kultos tēlaini tika izspēlēti tas, kas vēlāk Golgātas mistērijā kļuva par realitāti.

Kad [ap laikmetu miju] bija attīstījusies cilvēka prāta vai iedabas dvēsele, cilvēkbūtne varēja tikt pasargāta no pilnīgas atdalīšanās no dievišķi garīgajām būtnēm tikai, kad šajā prāta vai iedabas dvēseles organizācijā, kas iztieks no zemišķiem spēkiem, ienāca dievišķais elements. Tas notika tā, ka dievišķais gars – Logos jeb Kristus cilvēces dēļ sasaistīja savu likteni ar Zemi.

Persefone ir iegremdējusies zemišķajā elementā, lai atbrīvotu augus no nepieciešamības veidoties tikai no zemišķiem elementiem. Tā ir vienas dievišķi garīgās būtnes nokāpšana Zemes dabas sfērā. Arī Persefone taču piedzīvo sava veida „augšāmcelšanos”, tikai ar viņu tas notiek ik gadu ritmiskā secībā.

Pretēji šai kosmiskai norisei, kas notiek uz Zemes, ir Logosa nolaišanās cilvēcē. Persefone nolaižas, lai palīdzētu dabai atgūt savu sākotnējo orientāciju. Tās pamatā jābūt ritmam, jo dabas norises notiek ritmiski. Logos nolaižas lejā, cilvēcē. Tas ir vienreizējs notikums cilvēces attīstības gaitā. Jo **ši** attīstība ir tikai **viens** loceklis kādā gigantiskā pasaules ritmā, kurā cilvēce pirms savas cilvēciskas esamības bija kaut kas pavisam cits un pēc tās atkal būs pavisam kas cits, kamēr augs **kā tāds** isos ritmos arvien atkārtojas.

Kopš sācies apziņas dvēseles laikmets, cilvēcei ir nepieciešams redzēt Golgātas mistēriju šajā gaismā. Jo jau prāta vai iedabas dvēseles laikmetā cilvēkam draudēja atdalīšanās no sava avota, ja nenotiktu Golgātas mistērija. Apziņas dvēseles laikmetā cilvēka apziņai būtu pilnībā jāaptumšojas, ja apziņas dvēsele nevarētu tā nostiprināties, lai spētu ar sapratni atskatīties uz savu dievišķi garīgo izcelsmi. Ja viņa to paveiks, tad viņa atradīs Logosā kosmisko būtņi, kura varēs aizvest viņu atpakaļ. Viņa dziļi izjutis un sapratis vareno ainu, kas viņai atklās, kas īsti ir noticis Golgātā.

Un šai sapratnei tiek ielikts sākums tad, kad mēs ar mīlestību pievēršamies Pasaules Svētajai Naktij, kuru mēs svinam katru gadu. Jo apziņas dvēsele stiprinās jau ar to, ka viņa, kura pirmām kārtām uzņem sevī intelektuālītāti, šajā aukstajā dvēseles elementā ļauj ieplūst mīlestības ugunij, mīlestības siltumam, kuram piemīt visaugstākais cēlums tieši tad, kad tas attiecas uz Jēzus bērnu, kas šajā kosmiskajā Svētajā Naktī parādās uz Zemes. Līdz ar to cilvēks ļauj uz sevi iedarboties visaugstākajam garīgajam faktam uz Zemes, kas reizē bijis arī fizisks; viņš ir nostājies uz ceļa, kuru ejot, varēs uzņemt sevī Kristus garu.

Tātad mums jāiepazīst daba tā, lai saprastu, ka Persefones tēlā jeb būtņē, uz kuru cilvēki agrīnajos Viduslaikos raudzījās, runājot par „dabu”, atklājas mūžīgi dievišķs garīgs spēks, no kura daba ir radusies un pastāvīgi rodas kā cilvēka esamības pamats uz Zemes.

Savukārt cilvēciskā pasaule jāsaprot kā tāda, kurā atklājas Kristus būtne, mūžīgais Logos, kas darbojas cilvēka gara attīstības labā, sākotnēji ar cilvēku saistītās dievišķi garīgās pasaules jomā.

Mīlestībā pievērst savu sirdi šīm lielajām kosmiskajām kopsakarībām, lūk, ko mums vajadzētu atcerēties attiecībā uz Svēto Nakti, ar kuru cilvēks satiekas ik gadu. Ja šī mīlestība dzīvos cilvēka sirdī, tā sasildīs auksto apziņas dvēseles gaismu. Ja tai būtu jāpaliek bez šī siltuma, bez šīs uguns, tad cilvēks nekad nevarētu to apgrot. Viņš nomirtu intelektuālās apziņas aukstumā, vai viņam būtu jādzīvo ar tādu garu, kas neved pie apziņas dvēseles attīstības. Tad viņam būtu jāiztiek ar prāta vai iedabas dvēseles naivumu.

Lai gan pēc savas būtības apziņas dvēsele nebūt nav auksta. Tā tāda tikai šķiet savas attīstības sākumā, jo tad viņa var atklāt pilnā mērā tikai pati savu gaismu, bet vēl ne pasaules siltumu, no kura taču pati ceļas.

Ja cilvēks šādi pārdzīvo Ziemassvētkus, tad viņa dvēsele var apjaust, **ka saņem tajos vēsti no slavenās dievišķi garīgās būtnes, kas atklājas debesu tālēs, un ka līdz ar to Zemes sfērā notiek cilvēka atbrīvošana no varām, kuras grib attālināt viņu no viņa izcelsmes avota.**

Goetheanum, 1924. gada Ziemassvētki